LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS TELŠIŲ APSKRITYJE

Biudžetinė įstaiga, Respublikos g. 32, LT-87333 Telšiai, tel./faks. (8 444) 56 128, el. p. VATtelsiai@lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, 188742785

Plungės rajono savivaldybės merui 2018-05-30 Nr. S-45

Plungės rajono savivaldybės tarybai

REIKALAVIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO NUOSTATŲ VYKDYMO

2018 m. gegužės 30 d. Nr. V1-2
Telšiai

Plungės rajono savivaldybės meras 2018 m. balandžio 6 d. potvarkiu Nr. P-19 „Dėl Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai pavedimo“ pavedė Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai (toliau - Kontrolės ir audito tarnyba) VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninės Priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje patikrinimą ir nustatyti, ar teiktos paslaugos XX pacientui buvo atliktos kokybiškai, kad būtų užtikrinta tinkama priežiūra ir aptarnavimas.

Plungės rajono savivaldybės meras, tiesiogiai pavesdamas Kontrolės ir audito tarnybai atlikti veiklos plane nenumatytą VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninės Priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje patikrinimą viršijo savo įgaliojimus, tuo pažeisdamas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – Įstatymas) 20 straipsnio „Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai“ 2 dalies 10 punktą. Minėta teisės norma nurodo, kad meras „reglamente nustatyta tvarka *gali siūlyti savivaldybės tarybai pavesti savivaldybės kontrolieriui (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai)* atlikti veiklos plane nenumatytą savivaldybės administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ar savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą>>“.

Analogiška nuostata įtvirtinta ir Plungės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-44 „Dėl Plungės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“ (savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. T1-33 redakcija) (toliau – Reglamentas) 192.10. papunktyje, kur taip pat nurodyta, jog meras „Reglamente nustatyta tvarka *gali siūlyti Savivaldybės tarybai pavesti savivaldybės kontrolieriui (Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai)* atlikti veiklos plane nenumatytą Savivaldybės administracijos, Savivaldybės administravimo subjektų ar Savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą >>“.

Įvertinus aukščiau pateiktų teisės aktų normas darytina išvada, kad pavedimas Kontrolės ir audito tarnybai atlikti veiklos plane nenumatytą VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninės Priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje patikrinimą priskirtinas savivaldybės tarybos kompetencijai. Teisės aktai nesuteikia teisės merui tiesiogiai duoti pavedimus Kontrolės ir audito tarnybai dėl veiklos plane nenumatytų savivaldybės administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ar savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinių ir veiklos patikrinimų.

Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktas numato, jog nustatęs, kad savivaldybės administravimo subjekto priimamas teisės aktas neatitinka įstatymų ar Vyriausybės sprendimų, Vyriausybės atstovas motyvuotu teikimu pasiūlo atitinkamam savivaldybės administravimo subjektui svartyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimą.

Teismai, formuodami vienodą teismų praktiką yra nurodę, kad individualus teisės aktas, kai jis sukėlė konkrečias teises ir pareigas, negali būti panaikinamas administracine tvarka. Šiuo atveju, mero 2018 m. balandžio 6 d. potvarkis Nr. P-19 „Dėl Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai pavedimo" jau yra sukėlęs tam tikras teisines pasekmes. Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba 2018 m. balandžio 13 d. atliko VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninės Priėmimo ir skubios pagalbos skyriaus veiklos patikrinimą ir ataskaitoje pateikė išvadas.

Pažymėtina, kad savivaldybės institucijos yra viešosios teisės reguliuojamų santykių subjektai, o valdingi administracinių teisinių santykių subjektai turi teisę veikti tik neperžengdami įstatymų ar kitų teisės aktų jiems nustatytų ribų. Jie gali vykdyti tik teisės aktais jiems nustatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas nurodo, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus.

Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą konstatavo, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas *inter alia* reiškia, kad draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis, nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu. Pažymėtina ir tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, jie turi būti priimami remiantis įstatymais, nes poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepriklausomai nuo to, ar tas aktas yra vienkartinio *(ad hoc)* taikymo, ar nuolatinio galiojimo (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Būtinybę laikytis įstatymų viršenybės principo savo jurisprudencijoje nekart yra akcentavęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Teismas nurodė, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijus nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartys administracinėse bylose I^{1}-04/2006, Nr. I^{1}-02/2006, A^{146}-196/2012).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 5 straipsnio 2 dalies 1 punktu,

r e i k a l a u j u:

1. Užtikrinti, kad ateityje būtų laikomasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu merui suteiktų įgaliojimų reikalavimų.

2. Reikalavimą apsvarstyti per savaitę nuo reikalavimo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Atkreipiu Mero dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalį, meras artimiausiame tarybos posėdyje su šiuo reikalavimu privalo supažindinti tarybos narius.

Reikalavimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams adresu: Dvaro g. 80, 76298 Šiauliai, per vieną mėnesį nuo įteikimo dienos.

Vyriausybės atstovė Loreta Bagdonavičienė

R. Macas, 8(444)69579, el. p. remigijus.macas@lrv.lt